

Μόλυνση από *Toxocara* σε σκύλους και γάτες

Τι είναι η *Toxocara*;

Τα *Toxocara* (*T. canis* στους σκύλους και *T. cati* στις γάτες) είναι μεγάλα νηματώδη που ζουν στο λεπτό έντερο και μπορούν να προκαλέσουν ασθένεια σε νεαρούς σκύλους και γάτες. Τα κουτάβια μπορεί να μολυνθούν σοβαρά πριν από τη γέννηση, ενδομήτρια ή μέσω του μητρικού γάλακτος (διαγαλακτικά). Στα γατάκια, οι μολύνσεις μεταδίδονται μόνο μέσω του γάλακτος της μητέρας. Η μόλυνση των ανθρώπων μπορεί να συμβεί ως αποτέλεσμα της τυχαίας κατάποσης μολυσματικών αυγών από το περιβάλλον ή, λιγότερο συχνά, από την κατανάλωση μη καλά μαγειρεμένου κρέατος από παρατενικούς ξενιστές (θηλαστικά και πτηνά) που περιέχουν προνύμφες.

Κλινικά συμπτώματα

Τα κουτάβια και τα γατάκια που έχουν μολυνθεί από μεγάλο αριθμό μεταναστευτικών προνυμφών ενδέχεται να παρουσιάσουν αναπνευστικά συμπτώματα. Κατά τη διάρκεια της μόλυνσης μπορεί επίσης να εμφανίσουν μαλακά κόπρανα, να αναπτύξουν σοβαρές εντερικές διαταραχές και να εμφανίζονται καχεκτικά με διογκωμένη κοιλιά. Οι εμφανείς μολύνσεις από *Toxocara* spp. μπορούν επίσης να εμφανιστούν σε μεγαλύτερα σε ηλικία σκυλιά και γάτες, αλλά τέτοιες μολύνσεις σπάνια οδηγούν σε κλινικά συμπτώματα.

Επιδημιολογία

Τα *Toxocara canis* και *T. cati* είναι ευρέως διαδεδομένα παράσιτα στους πληθυσμούς σκύλων και γατών σε όλο τον κόσμο. Η επικράτηση των εμφανών μολύνσεων εξαρτάται από τον τρόπο ζωής και τη διατροφή του ζώου, αλλά είναι γενικά υψηλότερη στα κουτάβια και τα γατάκια, χαμηλότερη στους εφήβους και χαμηλότερη στους ενήλικους σκύλους και γάτες. Οι σκύλοι και οι γάτες μολύνονται όταν καταπίνουν μολυσματικά αυγά από το περιβάλλον, ωμό κρέας ή όταν κυνηγούν έναν μολυσμένο παρατενικό ξενιστή (π.χ. τρωκτικά). Τα αυγά που εκκρίνονται στα κόπρανα γίνονται μολυσματικά μετά από αρκετές εβδομάδες στο περιβάλλον και παραμένουν μολυσματικά για χρόνια. Τα μολυσματικά αυγά από μολυσμένο έδαφος ή λαχανικά μπορούν να αποτελέσουν πηγή μόλυνσης για ανθρώπους και ζώα.

Διάγνωση

Οι μολύνσεις από *Toxocara* διαγιγνώσκονται συνήθως μέσω της εξέτασης των κοπράνων με μεθόδους επίπλευσης μετά από φυγοκέντρηση ή, λιγότερο συχνά, με εξέταση αντιγόνου. Τα αυγά της *Toxocara* αναγνωρίζονται εύκολα ως αυγά σκωλήκων ωστόσο, η ταυτοποίηση του είδους απαιτεί λεπτομερή εξέταση και είναι σημαντική, καθώς μπορεί να προκύψουν ψευδώς θετικά αποτελέσματα εάν τα σκυλιά καταπιούν κόπρανα σκύλου ή γάτας που περιέχουν αυγά *Toxocara*.

Πρέπει να επιδεικνύεται προσοχή σε περιπτώσεις αρνητικών αποτελεσμάτων μετά από κοπρανολογική εξέταση, διότι (i) δεν μπορούν να αποκλειστούν οι άδηλες μολύνσεις και (ii) ο αριθμός των αυγών που αποβάλλονται ενδέχεται να βρίσκεται κάτω από το όριο ανίχνευσης της ανάλυσης.

Θεραπεία

Τα **κουτάβια** πρέπει να υποβάλλονται σε θεραπεία με κατάλληλα ανθελμινθικά φάρμακα από την ηλικία των 14 ημερών και τα **γατάκια** από την ηλικία των 3 εβδομάδων (στα γατάκια δεν παρατηρείται προγεννητική μόλυνση). Η θεραπεία αυτή πρέπει να συνεχίζεται ανά δύο εβδομάδες έως δύο εβδομάδες μετά τον απογαλακτισμό και στη συνέχεια κάθε μήνα έως την ηλικία των έξι μηνών, καθώς κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου υπάρχει αυξημένος κίνδυνος μόλυνσης (π.χ. συμμετοχή σε μαθήματα κοινωνικοποίησης κουταβιών).

Για να μειωθεί η μετάδοση στα κουτάβια, στις **έγκυες σκύλες** μπορούν να χορηγηθούν μακροκυκλικές λακτόνες την 40ή και την 55η ημέρα της κύησης, ή φενβενδαζόλη καθημερινά από την 40ή ημέρα της κύησης έως και τη 2η ημέρα μετά τον τοκετό. Οι **έγκυες γάτες** μπορούν να υποβληθούν σε θεραπεία με τοπική επίχυση (spot-on) εμοδεψίδης περίπου επτά ημέρες πριν από τον αναμενόμενο τοκετό, προκειμένου να προληφθεί η γαλακτογενής μετάδοση των προνυμφών *Toxocara cati* στα γατάκια.

Οι **θηλάζουσες σκύλες και γάτες** πρέπει να υποβάλλονται σε θεραπεία παράλληλα με τα μικρά τους έως και δύο εβδομάδες μετά τον απογαλακτισμό, καθώς ενδέχεται να εμφανίσουν εμφανείς μολύνσεις.

Οι μολύνσεις από σκωλήκες σε **ενήλικους σκύλους και γάτες** σπάνια συνοδεύονται από κλινικά συμπτώματα ως εκ τούτου, είναι δύσκολο να διαπιστωθεί αν ένας σκύλος ή μια γάτα αποβάλλει αυγά, εκτός αν πραγματοποιούνται τακτικές εξετάσεις κοπράνων.

Για να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος αποβολής αυγών *Toxocara*, η αποπαρασίτωση πρέπει να πραγματοποιείται τουλάχιστον 4 φορές το χρόνο. Ως εναλλακτική λύση της τακτικής αποπαρασίτωσης, πρέπει να διενεργούνται εξετάσεις κοπράνων τουλάχιστον 4 φορές το χρόνο, ακολουθούμενες από ανθελμινθική αγωγή σε περίπτωση θετικών αποτελεσμάτων.

Η μηνιαία αγωγή με κατάλληλο ανθελμινθικό φάρμακο ελαχιστοποιεί τον κίνδυνο εμφανών μολύνσεων και συνιστάται σε περιπτώσεις υψηλού κινδύνου (π.χ. ζώα που τρέφονται με ακατέργαστη ωμή τροφή, τρώνε θηράματα, κυκλοφορούν ελεύθερα ή έχουν πρόσβαση σε κήπους και μολυσμένα περιβάλλοντα) καθώς και όταν το κατοικίδιο ζει στο ίδιο σπίτι με μικρά παιδιά ή άτομα με ανοσοκαταστολή.

Προληπτικά μέτρα

Δεν πρέπει να ταΐζετε σκύλους και γάτες με μισοψημένο ή ωμό κρέας, ενώ πρέπει να είστε προσεκτικοί όταν κυνηγούν. Εάν τους ταΐζετε ωμό κρέας, αυτό πρέπει να έχει καταψυχθεί για τουλάχιστον 7 ημέρες στους -18 °C. Η τακτική συλλογή και απόρριψη των περιττωμάτων αποτελεί ένα πολύ σημαντικό μέτρο διαχείρισης.

Ζωοανθρωπονόσος

Τα είδη *Toxocara* ενέχουν κίνδυνο ζωοανθρωπονόσου. Μετά την κατάποση μολυσματικών αυγών που περιέχουν προνύμφες ή μολυσμένου κρέατος από παρατενικούς ξενιστές, οι προνύμφες ενδέχεται να ξεκινήσουν σωματική μετανάστευση (*larva migrans visceralis*). Αυτό μπορεί να έχει σοβαρές συνέπειες για την ανθρώπινη υγεία. Για τον λόγο αυτό, οι μολύνσεις από *Toxocara* spp. σε σκύλους και γάτες όλων των ηλικιών πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις μολύνσεις από *Toxocara*, ανατρέξτε στην Κατευθυντήρια Οδηγία 1 του ESCCAP: Έλεγχος των σκωλήκων σε σκύλους και γάτες